3. Дорошук А.А., Мамедова Л.Т. Формирование схемы діагностики стадии жизненного цикла предприятия //Вісник НТУ «ХПІ». - № 8-1'2011.
4. Гречан А. П., Радіонова Н. Й. Діагностика ефективності діяльності підприємств. Київ // http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2011_10_1/Grechina.pdf

Балан А.А.

Система індикативних показників контролювання діяльності та розвитку енергопостачального підприємства

Науковий керівник – директор ІБЕІТ, зав.кафедри Обліку, аналізу і аудиту ОНПУ, д.е.н., проф. Філиппова С.В.

Важливою складовою процесу управління підприємством є контролювання, моніторинг і діагностика, серед яких перше формує основу для інших, а взаємодія усіх складових формує інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських рішень як щодо діяльності, так і розвитку підприємства. Для електроенергетичних підприємств (ЕПП) ці процеси набувають особливостей, оскільки вони є невід'ємною складовою енергетичної галузі, що має значний вплив на всі сфери економіки, а також мають місце значні зовнішні обмеження як безпосередньо у діяльності, так і в її контролюванні.

В якості аналітичних та методичних інструментів контролювання діяльності, серед іншого, пропонується використовувати систему індикативних показників у розрізі окремих процесів діяльності ЕПП (рисунок).

Запропонована система містить чотири блоки індикативних показників контролювання: загального стану енергопостачального підприємства; окремих процесів діяльності енергопостачального підприємства (комерційної, експлуатаційної та непрофільної); окремих процесів діяльності функціональних підрозділів ЕПП; ефективності діяльності енергопостачального підприємства. Періодичність розрахунку показників визначається періодичністю формування саме їх інформаційного наповнення або потребами управління. Склад показників є непостійним: залежно від цільової спрямованості контролювання він поповнюється необхідними показниками. Якщо пріоритетне завдання – контролювання процесів повноти і своєчасності збору коштів за спожиту електроенергію, в систему включають показники дебіторської заборгованості, її структури тощо. Якщо це – оновлення парку автотранспортної техніки, то додаються коефіцієнти готовності автотранспортної техніки, оновлення, зносу тощо.

В умовах автоматизованого обліку процес розрахунку системи індикативних показників може бути також автоматизовано. Критерієм контролювання діяльності ЕПП за системою індикативних показників є їх граничні значення, а розвитку – їх тенденція і відповідні темпи зміни для досягнення стабільного або випереджаючого розвитку.

Рисунок – Система індикативних показників контролювання у розрізі окремих процесів діяльності ЕПП

Джерелом інформації для розрахунку показників є управлінська звітність ЕПП, дані бухгалтерського та управлінського обліку, а сферою контролювання – діяльність та розвиток ЕПП.

Запропоновані показники можуть бути також інструментом оцінки внутрішнього контролю, адже вони характеризують ефективність діяльності ЕПП і його готовність до розвитку. Відтак, увязуючи індикативні показники діяльності і

розвитку із показниками дієвості системи внутрішнього контролю ЕПП отримується можливість оцінювання дієвості контролювання та результативності діяльності ЕПП за напрямами діяльності його функціональних підрозділів, що є напрямом подальшого дослідження.

Жаботинська К.С.

Теоретичне дослідження існуючих систем діагностики кризового стану підприємства: що в них спільного?

В умовах нестабільних умов господарювання, перед суб'єктами стоїть складне завдання – пристосування. За таких умов, система управління підприємством потребує своєчасної інформації про імовірні або вже існуючі загрози фінансово-господарській діяльності об'єкта управління. Саме тому питання побудови системи своєчасного реагування на загрози фінансовому стану підприємства є найбільш актуальним.

Означена проблема не є новою і вже висвітлена такими світовими науковцями, як Е. Альтман (США), Р. Тафлером, Лису (Великобританія), Спрінгейта (Угорщина), Бланком І.О. (Росія). Серед вітчизняних науковців доцільно виділити Терещенко О.О. Кожен з названих дослідників опрацював свій винахід за обліковими даними багатьох підприємств своїх країн, що функціонують в умовах фінансового краху. Багаторічний досвід послідовників, щодо використання розроблених моделей прогнозу банкрутства, доводить доцільність їх використання. Проте, за умови, що всі системи діагностики відповідають на одне запитання: в якому фінансовому стані функціонує підприємство?, то чим вони відрізняються.

Таким чином, метою роботи є дослідження існуючих систем діагностики кризового стану підприємств та визначення спільних та відмінних характеристик.

Серед підходів своєчасного виявлення чинників, що дозволяють своєчасно виявити нестабільний фінансовий стан підприємства є організація наступних систем:

– Експрес-діагностики банкрутства підприємства (СЕДБ), запропонована Бланком І. О. [1, с. 486].

– Фундаментальної діагностики банкрутства (СФДБ), запропонована Бланком І.О. [1, с. 496].

Обидві системи ґрунтуються на методах: фінансового аналізу, таких як горизонтальний, вертикальний, порівняльний, коефіцієнтний; аналізу фінансових ризиків; інтегрального фінансового аналізу за моделлю Дюпона [1, с. 491]. Проте, використання СЕДБ дозволяє визначити масштаби кризисного фінансового стану підприємства, який класифікується на легку, глибоку фінансову кризу та фінансову катастрофу.

На відміну від СЕДБ, СФДБ передбачає проведення комплексного фундаментального аналізу з використанням методів: комплексного фінансового аналізу, кореляційного аналізу, SWOT-аналізу; розрахунок інтегрального показника рівня загрози банкрутству за моделлю Альтмана [1, с. 496].

– Раннього попередження та реагування (СРПР), що є підсистемою контролінгу підприємства, запропонована вітчизняним науковцем Терещенко О.О. [2, с. 349].

Аналіз основних характеристик СРПР обґрунтовує доцільність її організації на підприємстві [3, с. 48]. Крім того, Терещенко О.О. встановив, що існує декілька підходів до організації СРПР, зокрема: фундаментальний та технічний[3, с. 50].